

УДК 378.17

НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

Дмітрієва Н.С., Копочинська Ю.В.
Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-96>

У статті досліджено загальнонаукові підходи до застосування інтегративного підходу у підготовці фахівців з фізичної терапії. Сформовані принципи і методи інтегративного підходу до навчальної діяльності. Визначені компоненти інтегративного підходу. Запропоновані необхідні умови інтеграції дисциплін. Також зазначені основні принципи інтеграційного підходу до освіти фахівців з фізичної терапії та наведено поетапне ускладнення та диверсифікація технологій, форм, методів та способів реалізації професійної підготовки фахівців з фізичної терапії відповідно до інтегративного підходу.

Ключові слова: професійна підготовка, фізична терапія, фахівець, інтегративний підхід, дидактика.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні визнана важливість зміцнення здоров'я населення як чинника успішного розвитку країни, що стає складовою загальної стратегії держави у сфері освіти та охорони здоров'я (закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді). Разом з цим збільшується потреба у фахівцях з фізичної терапії, які не лише володіють своєю професією, але і орієнтуються у суміжних галузях, відрізняються спроможністю швидко діяти, приймати рішення, працювати з високою продуктивністю та ефективністю, вирішувати нестандартні професійні задачі, готовністю до постійного особистого та професійного розвитку. Через це стає актуальною проблема розробки та механізму професійної підготовки фахівців з фізичної терапії згідно з інтегративними тенденціями, коли результатом реалізації цього процесу стає розвиток у фахівців якостей професійної мобільності, ідентичності та компетентності, що забезпечують їх конкурентоспроможність та можливість особистої та професійної самореалізації [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців в педагогічній галузі є актуальним питанням інтеграції в навчальній діяльності. Інтегративно-педагогічні концепції розглядають з різних позицій. Ідеться про концепції: інтеграції професійної освіти, її відкритості, соціального партнерства вищої робочої освіти тощо [2; 3; 4; 5; 7]. Також спостерігається високий рівень зацікавленості застосування інтегративного підходу під час професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії [6; 10; 12].

Отже, наразі є актуальною проблема вдосконалення змісту, структури, форм і методів професійної підготовки майбутніх фахівців, визначення організаційно-педагогічних умов підвищення ефективності навчання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Виділення проблеми розробки механізму професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії згідно з інтегративними тенденціями, які насамперед забезпечують їх конкурентоспроможність та можливість особистої та професійної самореалізації, є необхідною для підвищення ефективності навчання та подальшої професійної діяльності. Нами здійснено

теоретичне дослідження механізму застосування інтегративного підходу у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії.

Мета дослідження: обґрунтувати доцільність застосування інтегративного підходу у підготовці фахівців з фізичної терапії.

Методи дослідження. Аналіз науково-методичної літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтегративний підхід до навчальної діяльності має вагомe значення як для процесу формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної терапії, так і для їхньої подальшої професійної діяльності. Інтеграція – це процес і результат створення цілісного, зв'язаного, єдиного. Результат інтеграції – поява якісно нової, інтегративної властивості, яка не зводиться до суми властивостей об'єднаних елементів, а забезпечує вищу ефективність функціонування всієї цілісної системи [10; 11].

Плачинда Т. зазначає, що до теперішнього часу в педагогіці, психології та ряду інших наук не сформовано єдиного підходу до розуміння та використання даного терміну. Інтеграція походить від латинського слова «*integratio*», що означає – «цілий». Це поняття в науковій літературі пояснюється як об'єднання в єдине ціле раніше ізольованих частин, елементів і компонентів, що супроводжується ускладненням і зміцненням зв'язків, відносин між ними. Інтеграцію розглядають як явище, чинник і процес розвитку. Саме тлумачення інтеграції як процесу найчастіше використовується в сучасній науково-педагогічній літературі, присвяченій проблемам вищої освіти [11].

Серед основних цілей інтеграційного підходу при вивченні навчальних дисциплін ми вважаємо важливим виділення наступних: формування громадянської свідомості, самосвідомості особи, соціально-правових, цивільно-патріотичних і моральних норм, знань; розвиток дослідницьких, проектувальних, комунікативних, рефлексивних та інших вмінь; виховання особистісно-значущих та професійних якостей особистості [2; 10; 11].

Реалізація даного підходу передбачає здійснення інтеграційних процесів на чотирьох основних рівнях інтеграції: міжпредметної, внутрішньопредметної, міжособистісної, а також внутрішньоособистісної [3].

Процеси інтеграції спрямовані на організацію цілісної навчальної дії, доповнюючи і поглиблюючи наявні знання, надаючи їм нового значення та напрямку, тобто інтегративність постає у вигляді засобу розвитку предметності в нових наукових галузях. Розуміння інтегративності як принципу дидактики змінює характер педагогічного мислення, явище трансформується та стає основою. Розглядаючи дане явище з філософської точки зору взаємозв'язку форми і змісту, варто зазначити, що утворилася суперечність між формою та вкладеним у нього новим змістом. Формою у цьому випадку виступають міжпредметні зв'язки, а новим змістом є принцип дидактики. Така суперечність призвела до більш об'ємної форми навчання інтеграції, що включає не одну, а декілька дій, які мають можливість проявлятися як окремо, так і спільно, і сюди ж органічно увійшли предметні зв'язки. Поняття «міжпредметні зв'язки» виявилось малим і тому на початку 80-х років ХХ ст. поступилося місцем поняттю «інтеграція». Науковцями була зроблена спроба, розкрити інтегративність як загальнонаукову закономірність. Водночас найбільш важливою й ефективною виявилася міжпредметна інтеграція у порівнянні з внутрішньооб'єктною. Міжпредметна інтеграція у вигляді цілісної дидактичної системи насиченої особливими функціями, які не можуть існувати всередині однієї дисципліни [2; 4; 11].

Т. Плачинда стверджує, що функції міжпредметної інтеграції покликані працювати з галузями багатьох знань і в результаті таких дій, як диференціація, класифікація (структуризація), систематизація (синтез і цілісність), позначаються нові галузі знання та підвищується ефективність сприйняття. Інтеграція є важливим дидактичним принципом, що визначає організацію освітньої системи з урахування предметності як загальної форми методу інтеграції у педагогічному процесі. Становлення ідеї міжпредметних зв'язків зумовлене філософськими й ідеологічними поглядами педагогів різних епох і різних громадських систем, загальними тенденціями розвитку педагогіки. А оскільки міжпредметні зв'язки є основою складовою інтеграційних процесів, то і статус дидактичного принципу можна віднести до процесу інтеграції в системі освіти, що надає інтеграції загальності, фундаментальності, а це визначає умови конструювання дидактичної системи [11].

Провідні дидактики сучасності постійно звертають увагу на необхідність встановлення інтеграційних зв'язків між елементами системи змісту освіти. Предметна структура будь-якого навчального плану приховує у собі небезпеку через те, що ціле буде заслонене його окремими частинами. Для уникнення цієї небезпеки, необхідно забезпечити при побудові будь-якої освітньої системи синтез, інтеграцію, з'єднання частин у ціле [1; 8; 11; 13].

Питання про комплексність та системність у побудові змісту навчання і в організації самого навчального процесу ще не розв'язане. Розробка цієї проблеми йде, в основному, шляхом дослідження зв'язків між навчальними предметами в рамках окремих циклів дисциплін. Сьогодні робляться спроби до здійснення більш складних

і глибоких рівнів інтеграції в освіті, насамперед на основі здійснення паралельно з інтеграцією змісту освіти, інтеграції всіх компонентів навчального процесу, що характеризується фактичною реалізацією принципу єдності змістової та процесуальної сторін навчання. Проглядається тенденція до більш глибокої інтеграції теоретичних дисциплін з продуктивною діяльністю. Потреба в такій інтеграції викликана тим фактом, що знання, одержувані студентами, неміцні, оскільки не підкріплені практичною діяльністю. І зворотний ефект: практичні навички, не підкріплені теоретичною (необхідною і достатньою) базою, обмежені в можливостях їх використання [7; 11].

Фахівцями в галузі інтегративного змісту освіти підкреслюється, що у змісті навчання майбутніх фахівців з фізичної терапії необхідно забезпечити синтез, інтеграцію, об'єднання частин в єдиному цілому. При цьому науковець зауважує: якщо тенденція диференціації науки знаходить конкретне втілення в дисциплінарній структурі навчального плану, то синтетичний аспект у змісті освіти сьогодні представлений недостатньо, внаслідок чого питання про комплексність і системність у побудові змісту навчання і в організації самого навчального процесу потребує подальшого дослідження [9; 11; 12].

Інтеграція є виразом єдності цілей, принципів і змісту організації процесу навчання і виховання, результат – ключові компетенції. В сучасних умовах інтеграція наук і наукових знань з тенденції перетворюється в закономірність. Інтеграція призводить до підвищення рівня освітнього процесу за рахунок руху педагогічної системи до її більшої цілісності. Результатом інтеграції є сформовані компетенції в учнів [11].

Педагогічна інтеграція як процес – це встановлення зв'язку між об'єктами і педагогічними засобами для досягнення кінцевих цілей. Слід виділити ознаки поняття «інтеграція» в навчальному процесі. Це цілісність, взаємозв'язок, спрямованість навчального процесу [3; 9].

Диференціація – одна зі сторін процесу розвитку, протилежна інтеграції, яка пов'язана з поділом, розчленуванням цілого на частини, шаблі, рівні. Інтеграція і диференціація наукового знання знаходять відображення у вихованні та навчанні, його змістової і процесуальної сторін. Здійснюється розробка інтеграційних курсів, навчальних занять [3; 10; 13].

Сучасними науковцями особлива увага приділяється створенню інтегрованих курсів, що сприяють мотивації до навчання, формування цілісної картини світу, основ наукових знань і умінь, підвищенню якості підготовки фахівців [3; 8].

Для оптимізації навчального процесу слід спиратися на певні принципи і методичні положення як необхідну теоретичну основу. Принципами інтегративного підходу до формування світогляду є: принцип системності, цілісності, розвитку, обумовленості, позитивності і перманентності [8; 11].

До основних ознак інтеграції відносять: організаційне об'єднання в освітньому процесі теоретичної та практичної підготовки; наявність бінарної мети професійної підготовки – засвоєння знань та їх практичного застосування; бінарності змісту процесу засвоєння знань та їх практичного застосування [11].

Науковцями запропоновані три необхідні умови інтеграції дисциплін:

– об'єкти дослідження повинні збігатися або бути достатньо близькими;

– в інтегрованих дисциплінах повинні використовуватися однакові або близькі методи дослідження;

– дисципліни, що інтегруються, будуються на спільних закономірностях і спільних теоретичних концепціях [4; 5; 11; 13].

На наш погляд, зазначені умови є необхідними, але недостатніми для застосування у навчальному закладі через те, що відображають теоретичну основу проблеми інтеграції знань, не беручи до уваги практичну діяльність майбутніх фахівців з фізичної терапії [1; 10; 11].

Інтегративні тенденції слід розуміти як пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти фахівців з фізичної терапії, які обумовлені вимогами суспільства та професійної спільноти до професійного становлення особистості фахівця із певними інтегральними рисами (гармонійна врівноваженість, цілісність, системність) та передбачають побудову професійної підготовки за принципами циклічності, комплексності, суб'єктивності, реалізація яких призведе до досягнення випускником рівня, що відповідає вимогам сучасного суспільства [4; 5; 8].

Основними принципами інтегративного підходу до освіти фахівців з фізичної терапії є: принцип суб'єктивності, культуровідповідності, креативності, орієнтації на громадсько-патріотичні

Таблиця 1

Інтегративна підготовка фахівців з фізичної терапії

Напрямок підготовки	Етапи розвитку особистості	Функції інтеграції	Якості професійної мобільності
I курс			
	<i>Самопізнання</i>	<i>Адаптаційна</i>	<i>Креативність</i>
Теоретичний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Лекції (традиційна, провокація, ілюстрація) ✓ Семінарські заняття ✓ Самостійна робота (підготовка доповідей, рефератів, конспектування) ✓ Контрольна робота 		
Практичний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Місця практики: школи, літні оздоровчі табори ✓ Об'єкти взаємодії: школярі ✓ Вид практики: педагогічна ✓ Види діяльності: фізичне виховання, організація навчально-тренувального процесу школярів 		
Науково-дослідницький	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Студентські науково-практичні конференції ✓ Підготовчі семінари 		
Соціокультурний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Творчі конкурси ✓ Конкурс на найкращу академічну групу вищого навчального закладу ✓ Портфоліо творчих досягнень 		
II-III курс			
	<i>Самовизначення</i>	<i>Детермінуюча</i>	<i>Пізнавальна активність</i>
Теоретичний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Лекції (лекція-діалог) ✓ Семінарські заняття ✓ Самостійна робота (підготовка презентацій, доповідей) ✓ Контрольна робота аналітичного характеру ✓ Тренінги 		
Практичний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Місця практики: школи-інтернати, реабілітаційні заклади ✓ Об'єкти взаємодії: інваліди різної нозології ✓ Вид практики: дослідницька ✓ Види діяльності: профілактика, корекція, реабілітація, соціальна адаптація 		
Науково-дослідницький	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Наукові дослідження (тези доповідей) ✓ Студентські науково-практичні конференції ✓ Підготовчі семінари 		
Соціокультурний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Наставництво ✓ Творчі конкурси ✓ Профорієнтаційна діяльність 		
IV курс			
	<i>Самореалізація</i>	<i>Стимулююча</i>	<i>Соціальна відповідальність</i>
Теоретичний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Лекції (лекція-дискусія, лекція-консультація) ✓ Семінарські заняття ✓ Самостійна робота (тези, доповіді) ✓ Тренінги ✓ Підготовчі семінари 		
Практичний	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Реабілітаційні заклади ✓ Об'єкти взаємодії: різні категорії клієнтів ✓ Вид практики: проектна ✓ Види діяльності: діагностика, реабілітація, соціальна адаптація, консультування 		
Науково-дослідницький	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Наукові дослідження (статті) ✓ Професійні науково-практичні конференції 		
Соціокультурні	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Конкурси професійної майстерності 		

цінності, синергії, самоосвіти, діалогу культур, варіативності у виборі засобів взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, діалогізації, зворотного зв'язку [3].

Компонентами інтегративного підходу є: організаційно-методичний, діяльнісно-практичний та теоретико-змістовний [3; 4; 11].

Організаційно-методичний компонент являє собою інтеграцію методик навчання (дебати, метод проектів, дискусії, конференції, конкурси та інше).

Діяльнісно-практичний компонент включає інтеграцію форм навчання, що буде сприяти використанню творчих завдань, розвитку критичного мислення та креативності, формуванню професійних якостей особистості.

Теоретико-змістовний компонент інтегрує ресурси, необхідні для навчально-пізнавальної діяльності (аудиторної та поза аудиторної), визначає зміст інтегративного спеціального курсу, який завдяки своєму змісту, засобам, методам та прийомам буде сприяти формуванню професійної компетентності.

Процес інтеграції складається з двох етапів. На першому етапі визначається призначення інтеграції, здійснюється аналіз та підбір об'єктів інтегрування, визначається форма процесу інтеграції з її формально-логічними ознаками, виявляється вид педагогічної інтеграції. На другому етапі здійснюється вибір освітнього фактору, нова структура освіти, встановлюються зв'язки та залежності, компоненти інтеграції, визначається спосіб інтеграції, фіксується нова інтегративна освіта [8].

Поетапне ускладнення та диверсифікація технологій, форм, методів, способів реалізації професійної підготовки фахівців з фізичної терапії відповідно до інтегративних тенденцій відображені в таблиці 1.

Інтегративний підхід закладений в міжпредметних зв'язках. Використання знань міжпредметного характеру сприяє інтеграції освіти, гармонізації відносин людини з природою через освоєння сучасної наукової картини світу [1; 3; 9; 13].

Копочинська Ю.В. стверджує, що інтеграція різних загальнонаукових підходів не зводиться до створення комплексу методичних матеріалів, які забезпечують цей процес. Інтеграція передбачає розроблення цілісної інноваційної системи, яка поєднує не тільки зміст навчальних дисциплін і методичне забезпечення навчально-виховного процесу, а також і творчий підхід викладачів до організації навчального процесу. Автор зазначає, що креативність студентів є обов'язковим складником. Із визначенням ціннісних орієнтацій і акме в особистісному професійному становленні вони мають конструювати власну професійну

модель професійної діяльності, ідентифікувати свій рівень підготовки із цією моделлю, реалізувати особистісні підходи та способи формування професійної ідентичності [6].

Важливо, щоб учні могли використовувати знання комплексно та критично оцінювати досліджувані явища. Для цього викладачам необхідно використовувати інноваційні методи і прийоми, а також відбирати тематичний матеріал, який має виховне значення.

Наприклад, дебати – форма колективної діяльності, що має виховний потенціал, що викликає певний інтерес в учнів. Викладачі використовують дану форму організації навчальних занять (на лабораторних заняттях). Дана ігрова форма має велике значення у вихованні учнів, оскільки дозволяє вирішити ряд навчальних, розвиваючих і виховних завдань; розвивати дослідницькі вміння. Дана форма організації навчання дозволяє використовувати прийоми самоаналізу і автодидактики, працювати з різноманітними джерелами інформації, критично аналізувати її, працювати в групі та ін. Що вимагає використання інформації з різноманітних навчальних дисциплін [3].

Висновки і пропозиції. Інтегративний підхід розглядається як одна з умов посилення навчальної мотивації і успішного навчання у вищому навчальному закладі, професійної мотивації студентів. За допомогою інтегративного підходу складаються робочі програми і навчально-методичні посібники дисциплін, спрямованих на формування професійної компетентності. Інтегративному підходу відводиться роль модернізації навчального процесу у вищих навчальних закладах [5].

Таким чином, методологічна система навчання на різних ступенях освітнього процесу в даний час зазнає різких змін, що супроводжуються численними розробками стандартів і програм. Але майбутнє в дидактиці залишиться за інтегративним підходом, як універсальної методологічної категорією. Результатом застосування інтегративного підходу при вивченні педагогічних дисциплін є: оптимізація навчально-виховного процесу; систематизація навчально-пізнавальної діяльності; формування ключових компетенцій. Звернення до інтегративного підходу в кінцевому підсумку веде до виховання певних якостей особистості громадянина. Таким чином, інтеграція – одне з перспективних методологічних напрямків сучасної освіти.

Авторами вважаються перспективами для подальшого розвитку у даному напрямку розробка спеціальних методологічних посібників та загальнонаукових підходів до впровадження інтегративного підходу у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії.

Список літератури:

1. Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания. – СПб.: Питер, 2001. – 272 с. – (Серия «Мастера психологии»).
2. Воронін Д.С. Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. URL: http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/articles/2008/08_01vdemfp.pdf (дата звернення: 05.12.2018).
3. Гревцева Г.Я., Циулина М.В., Болодурин Э.А., Банников М.И. Интегративный подход в учебном процессе вуза. Современные проблемы науки и образования. – 2017. – № 5. – URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=26857> (дата звернення: 13.12.2018).
4. Ельцов А.В. Интегративный подход как теоретическая основа осуществления школьного физического эксперимента: монография / А.В. Ельцов; Ряз. гос. ун-т им. С.А. Есенина. – Рязань, 2007. – 248 с.

5. Ермакова Л.А. Интегративный подход к обучению: прошлое и настоящее // Современная педагогика. – 2016. – № 7. – URL: <http://pedagogika.snauka.ru/2016/07/5815/> (дата звернення: 07.12.2018).
6. Копочинська Ю.В. Деякі загальнонаукові підходи до формування професійної ідентичності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». – Вип. LXXIX, том 3. – С. 153-159.
7. Кукса В.О. Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. – Київ, 2002. – 31 с.
8. Ларинова И.А. Интегративная профессиональная подготовка специалистов. Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 3. – URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=6493> (дата звернення: 07.12.2018).
9. Максимюк С.П. Педагогіка : Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 667 с.
10. Нічишина В.В. Про єдність і співвідношення процесів диференціації та інтеграції у вищих навчальних закладах освіти. – URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/zppro_2012_12_21.pdf&ved=2ahUKEwi_4N-graHfAhVRqIsKHXQqC_AQFjAAegQIAxAB&usg=AOvVaw0eXeijFU67jJyqrPaes8yU (дата звернення: 07.12.2018).
11. Плачинда Т. Интегративний підхід під час професійної підготовки майбутніх фахівців. – URL: http://dspu.edu.ua/pedagogics/wp-content/uploads/2016/06/2016_3_24.pdf (дата звернення: 11.12.2018).
12. Погонцева О.В. Особливості підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи у сучасних оздоровчих центрах. – URL: <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-10/09povmic.pdf> (дата звернення: 07.12.2018).
13. Реан А.А., Бордовская Н.В., Розум С.И. Психология и педагогика. – СПб.: Питер, 2002. – 432 с.: ил. – (Серия «Учебник нового века»).

Дмитриева Н.С., Копочинская Ю.В.

Международный научно-технический университет
имени академика Юрия Бугая

НАУЧНОЕ ОБОСНОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕГРАТИВНОГО ПОДХОДА В ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ С ФИЗИЧЕСКОЙ ТЕРАПИИ

Аннотация

В статье исследованы общенаучные подходы к применению интегративного подхода в подготовке специалистов по физической терапии. Сформированы принципы и методы интегративного подхода к учебной деятельности. Определены компоненты интегративного подхода. Предложены необходимые условия интеграции дисциплин. Также указаны основные принципы интегративного подхода к образованию специалистов по физической терапии и приведено поэтапное усложнение и диверсификация технологий, форм, методов и способов реализации профессиональной подготовки специалистов по физической терапии в соответствии с интегративным подходом.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, физическая терапия, специалист, интегративный подход, дидактика.

Dmitriieva N.S., Kopochynskaya Yu.V.

Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University

SCIENTIFIC OVERVIEW OF APPLICATION OF THE INTEGRATED APPROACH IN PREPARATION OF PHYSIOTHERAPY

Summary

The article deals with general scientific approaches to the application of the integrative approach in the training of specialists in physical therapy. The formed principles and methods of the integrative approach to educational activity. Identified components of the integrative approach. The necessary conditions for the integration of disciplines are proposed. The basic principles of the integration approach to the education of specialists in physical therapy are also mentioned, and the staged complication and diversification of technologies, forms, methods and technique for the implementation of professional training of specialists in physical therapy according to the integrative approach are given.

Keywords: professional training, physical therapy, specialist, integrative approach, didactics.